ORDONANȚA CURȚII (Camera întâi)

30 iunie 2011 *

În cauza C-288/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de rechtbank van koophandel te Dendermonde (Belgia), prin decizia din 2 iunie 2010, primită de Curte la 10 iunie 2010, în procedura

**Wamo BVBA**

împotriva

**JBC NV,**

**Modemakers Fashion NV,**

* Limba de procedură: olandeza.

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano (raportor), președinte de cameră, domnii J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits și M. Safjan, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,
grefier: domnul A. Calot Escobar,

Curtea urmând să se pronunțe prin ordonanță motivată, conform articolului 104 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură,

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

**Ordonanță**

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale") (JO L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Wamo BVBA (denumită în continuare „Wamo”), proprietara lanțului de magazine de îmbrăcăminte ZEB, pe de o parte, și JBC NV și Modemakers Fashion NV, două întreprinderi proprietare ale unor magazine concurente, pe de altă parte, în legătură cu anunțurile de reduceri de prețuri trimise de Wamo clienților săi.

## Cadrul juridic

### *Dreptul Uniunii*

3 Considerentele (6), (8) și (17) ale Directivei privind practicile comerciale neloiale prevăd următoarele:

„(6) […] [p]rezenta directivă are ca obiectiv apropierea legislațiilor statelor membre privind practicile comerciale neloiale, inclusiv publicitatea neloială, care dăunează direct intereselor economice ale consumatorilor și, prin urmare, dăunează indirect intereselor economice ale concurenților legitimi. […] Prezenta directivă nu reglementează și nu aduce atingere legislațiilor interne privind practicile comerciale neloiale care dăunează doar intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți; pentru a ține seama pe deplin de principiul subsidiarității, statele membre vor păstra, dacă doresc acest lucru, posibilitatea de a reglementa astfel de practici, în conformitate cu dispozițiile legislației comunitare. […]

[...]

(8) Prezenta directivă protejează în mod direct interesele economice ale consumatorilor împotriva practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori. [...]

[...]

(17) Este recomandabil ca practicile comerciale neloiale în toate situațiile să fie identificate pentru a asigura o securitate juridică mai mare. În consecință, anexa I cuprinde lista completă a tuturor practicilor de acest fel. Acestea sunt singurele practici comerciale care pot fi considerate neloiale fără o evaluare de la caz la caz în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9. Lista poate fi modificată numai prin revizuirea directivei."

4 Articolul 1 din Directiva privind practicile comerciale neloiale prevede:

„Obiectivul prezentei directive este de a contribui la buna funcționare a pieței interne și de a realiza un nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind practicile comerciale neloiale care aduc atingere intereselor economice ale consumatorilor."

5 Articolul 2 din această directivă prevede:

„În sensul prezentei directive:

[...]

(d) «practici [comerciale] ale întreprinderilor față de consumatori» (denumite în continuare «practici comerciale») înseamnă orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori;

[...]"

6 Articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Prezenta directivă se aplică practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori definite la articolul 5 înainte, în timpul și după o tranzacție comercială în legătură cu un produs."

7 Potrivit articolului 4 din aceeași directivă:

„Statele membre nu limitează [nici] libertatea de a presta servicii, nici libera circulație a mărfurilor din motive care se încadrează în domeniul în care prezenta directivă vizează apropierea dispozițiilor în vigoare."

8 Articolul 5 din Directiva privind practicile comerciale neloiale, intitulat „Interzicerea practicilor comerciale neloiale", are următorul cuprins:

„(1) Se interzic practicile comerciale neloiale.

(2) O practică comercială este neloială în cazul în care:

(a) este contrară cerințelor diligenței profesionale

și

(b) denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic, cu privire la un produs, al consumatorului mediu la care ajunge sau căruia îi este adresat sau al membrului mediu al unui grup în cazul în care o practică comercială este orientată către un grup particular de consumatori.

[...]

(4) Sunt neloiale în special practicile comerciale care:

(a) sunt înșelătoare în sensul articolelor 6 și 7,

sau

(b) sunt agresive în sensul articolelor 8 și 9.

(5) Anexa I conține lista practicilor comerciale considerate neloiale în orice situație. Lista unică se aplică în toate statele membre și poate fi modificată numai prin revizuirea prezentei directive."

*Dreptul național*

9 Articolul 49 din Legea din 14 iulie 1991 privind practicile comerciale, informarea și protecția consumatorilor (*Belgisch Staatsblad* din 29 august 1991, denumită în continuare „LPPC") are următorul cuprins:

„În sensul prezentei legi, prin vânzare de soldare se înțelege orice ofertă de vânzare sau vânzare către consumatori efectuată în vederea înnoirii sezoniere a colecției unui vânzător prin derularea accelerată a vânzărilor și la prețuri reduse a produselor, care este anunțată sub denumirea «Soldes», «Opruiming», «Solden» sau «Schlussverkauf» sau sub orice altă denumire echivalentă."

10 Articolul 52 alineatul 1 din LPPC prevede:

„În sectorul îmbrăcămintei, al articolelor de piele, al marochinăriei și al încălțămintei, [vânzările de soldare] nu pot avea loc decât în perioada cuprinsă între 3 ianuarie și 31 ianuarie inclusiv și între 1 iulie și 31 iulie inclusiv. [...]"

11 Articolul 53 din LPPC prevede:

„1. În perioadele de așteptare cuprinse între 15 noiembrie și 2 ianuarie inclusiv și între 15 mai și 30 iunie inclusiv, în sectoarele enumerate la articolul 52 alineatul 1 este interzis să se facă anunțurile de reduceri de prețuri și cele care sugerează reduceri de prețuri […] indiferent de loc și de mijlocul de comunicare.

[...]

Înaintea începerii unei perioade de așteptare, este interzis să se facă anunțuri de reduceri de prețuri sau anunțuri care sugerează reduceri de prețuri, dacă acestea au efecte în respectiva perioadă de așteptare.

Fără a aduce atingere prevederilor articolului 48 alineatul 4, vânzările de lichidare efectuate într-o perioadă de așteptare nu pot fi însoțite de un anunț de reduceri de prețuri, cu excepția cazurilor și a condițiilor care urmează a fi stabilite de Rege.

2. Deciziile luate în aplicarea articolului 52 alineatul 2 indică perioadele de așteptare în care se aplică interdicția menționată la alineatul 1.

În lipsa unei reglementări în sensul articolului 52 alineatul 2, interdicția prevăzută la alineatul 1 se aplică și [vânzărilor de soldare] menționate la articolul 52 alineatul 2.

[...]

4. Interdicția anunțurilor privind reducerile de prețuri prevăzută la alineatele 1 și 2 nu se aplică în cazul vânzărilor de produse efectuate în cursul manifestărilor comerciale ocazionale, cu o durată maximă de patru zile, organizate cel mult o dată pe an de grupuri locale de vânzători sau cu participarea acestora.

Regele poate stabili condițiile în care se pot organiza aceste manifestări."

12 LPPC a fost abrogată de Legea din 6 aprilie 2010 privind practicile pieței și protecția consumatorilor (*Belgisch Staatsblad* din 12 aprilie 2010, p. 20803). Această lege a intrat în vigoare la 12 mai 2010 și prevede, la articolul 32, o dispoziție de aceeași natură cu articolul 53 din LPPC.

**Acțiunea principală și întrebarea preliminară**

13 În luna decembrie 2009, Wamo a trimis o invitație unora dintre clienții săi în vederea unei vânzări private în magazinele sale între 18 decembrie și 20 decembrie 2009 inclusiv. În această invitație se preciza că, pe parcursul acestor trei zile, clienții selecționați vor putea beneficia de prețuri mult mai reduse prin prezentarea cardului de fidelitate.

14 La 18 decembrie 2009, JBC NV și Modemakers Fashion NV au solicitat rechtbank van koophandel te Dendermonde să constate că această invitație constituie un anunț interzis de articolul 53 din LPPC. Prin ordonanța pronunțată în aceeași zi, această instanță a interzis Wamo să facă vreo reducere de prețuri în magazinele sale până la 1 ianuarie 2010, sub sancțiunea aplicării unei amenzi de 2 500 de euro pentru fiecare încălcare constatată.

15 Wamo a formulat o terță opoziție împotriva acestei ordonanțe, susținând că articolul 53 din LPPC, pe de o parte, nu interzice acordarea de reduceri, ci mesajele publicitare care anunță aceste reduceri, și, pe de altă parte, că această dispoziție este, în orice caz, contrară Directivei privind practicile comerciale neloiale și, prin urmare, nu poate fi aplicată.

16 Apreciind că soluționarea litigiului cu care este sesizat depinde de interpretarea directivei menționate, rechtbank van koophandel te Dendermonde a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„[Directiva privind practicile comerciale neloiale] se opune unei dispoziții naționale, precum articolul 53 din [LPPC], care interzice efectuarea, în anumite perioade determinate, a unor anunțuri privind reduceri de prețuri și a unor anunțuri care sugerează reduceri de prețuri?”

**Cu privire la întrebarea preliminară**

17 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale, precum cea din acțiunea principală, care prevede o interdicție generală a anunțurilor privind reduceri de prețuri și a celor care sugerează o astfel de reducere în perioada care precedă perioada de soldare, în sectoare determinate.

18 În temeiul articolului 104 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul de procedură, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, Curtea, după ascultarea avocatului general, poate să se pronunțe prin ordonanță motivată, în cuprinsul căreia se face trimitere la jurisprudența pertinentă.

19 Curtea consideră că această situație se regăsește în prezenta cauză în măsura în care răspunsul la întrebarea adresată poate fi în mod clar dedus în special din Hotărârea din 14 ianuarie 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, Rep., p. I-217, punctele 35-51), și din Hotărârea din 9 noiembrie 2010, Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag (C-540/08, Rep., p. I-10909, punctele 15-38).

20 Pentru a răspunde la întrebarea adresată, trebuie să se stabilească în prealabil dacă articolul 53 alineatul 1 din LPPC, care este dispoziția aplicabilă *rationae temporis* situației de fapt din acțiunea principală, urmărește obiective legate de protecția consumatorilor, astfel încât poate face parte din domeniul de aplicare al Directivei privind practicile comerciale neloiale.

21 Astfel, conform considerentului (8), directiva menționată „protejează în mod direct interesele economice ale consumatorilor împotriva practicilor comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori" și asigură, astfel cum prevede în mod special articolul 1, un nivel ridicat de protecție a consumatorilor prin apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind practicile comerciale neloiale care aduc atingere intereselor economice ale consumatorilor (Hotărârea Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, citată anterior, punctul 24).

22 În schimb, sunt excluse din domeniul de aplicare al Directivei privind practicile comerciale neloiale, conform considerentului (6) al acesteia, legislațiile interne privind practicile comerciale neloiale care aduc atingere „doar" intereselor economice ale concurenților sau care au legătură cu o tranzacție între comercianți (a se vedea Hotărârile Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 39, și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 21, citate anterior).

23 În această privință, trebuie să se sublinieze că obiectivele articolului 53 alineatul 1 din LPPC nu rezultă în mod evident din decizia de trimitere.

24 Astfel, în primul rând, rechtbank van koophandel te Dendermonde, făcând referire în special la hotărârea Arbitragehof din 2 martie 1995, care a fost pronunțată cu mai mult de zece ani înainte de adoptarea Directivei privind practicile comerciale neloiale, se limitează să sublinieze că „în trecut", perioada de așteptare prevăzută de

dispoziția menționată urmărea un dublu obiectiv, respectiv, pe de o parte, să asigure transparența prețurilor aplicate imediat anterior și în perioada de soldare, în beneficiul protecției consumatorilor, și, pe de altă parte, să garanteze egalitatea posibilităților de vânzare între comercianți și să protejeze existența micilor comercianți.

25 În al doilea rând, potrivit instanței de trimitere, pentru a justifica interdicția prevăzută la articolul 53 alineatul 1 din LPPC, trebuie să se verifice dacă această măsură „poate contribui în mod real la protecția consumatorilor".

26 Astfel, decizia de trimitere nu permite să se stabilească dacă articolul 53 alineatul 1 din LPPC urmărește efectiv obiective legate de protecția consumatorilor.

27 Or, trebuie amintit că nu este de competența Curții să se pronunțe în cadrul unei trimiteri preliminare cu privire la interpretarea dreptului intern, această misiune revenind exclusiv instanței de trimitere. Astfel, Curtea are obligația de a ține seama, în contextul repartizării competențelor între instanțele Uniunii și cele naționale, de cadrul factual și normativ în care se încadrează întrebările preliminare, astfel cum este acesta definit în decizia de trimitere (Ordonanța din 24 aprilie 2009, Koukou, C-519/08, punctul 43 și jurisprudența citată).

28 Prin urmare, este de competența instanței de trimitere, iar nu de competența Curții, să stabilească dacă dispoziția națională din acțiunea principală urmărește efectiv obiective legate de protecția consumatorilor, pentru a verifica dacă o astfel de dispoziție poate face parte din domeniul de aplicare al Directivei privind practicile comerciale neloiale.

29 În cazul în care instanța de trimitere ar ajunge la o astfel de concluzie, trebuie să se mai stabilească dacă anunțurile privind reduceri de prețuri și cele care sugerează o astfel de reducere, obiectul interdicției din acțiunea principală, constituie practici comerciale în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva privind practicile comerciale neloiale și, prin urmare, sunt supuse prevederilor acesteia din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârile Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 35, și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 16, citate anterior).

30 În această privință, este necesar să se arate că, utilizând o formulare deosebit de largă, articolul 2 litera (d) din Directiva privind practicile comerciale neloiale definește noțiunea „practică comercială" drept „orice acțiune, omisiune, comportament, demers sau comunicare comercială, inclusiv publicitatea și comercializarea, efectuată de un comerciant, în directă legătură cu promovarea, vânzarea sau furnizarea unui produs către consumatori" (Hotărârile Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 36, și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 17, citate anterior).

31 Or, campaniile promoționale, precum cele din acțiunea principală, care au drept obiectiv atragerea consumatorilor în spațiile comerciale ale unui comerciant se înscriu în mod clar în cadrul strategiei comerciale a unui operator și urmăresc în mod direct promovarea și derularea vânzărilor acestuia. Rezultă că acestea constituie practici comerciale în sensul articolului 2 litera (d) din Directiva privind practicile comerciale neloiale și, în consecință, intră în domeniul de aplicare material al acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 18 și jurisprudența citată).

32 Acestea fiind stabilite, trebuie să se verifice dacă Directiva privind practicile comerciale neloiale se opune unei interdicții de a anunța reduceri de prețuri, precum cea prevăzută la articolul 53 alineatul 1 din LPPC.

33 În acest sens, trebuie amintit mai întâi că, întrucât Directiva privind practicile comerciale neloiale efectuează o armonizare completă a normelor privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor față de consumatori, statele membre nu pot să adopte, astfel cum prevede expres articolul 4 din directivă, măsuri mai restrictive decât cele definite de directiva menționată, nici chiar pentru a asigura un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor (Hotărârea Plus Warenhandelsgesellschaft, citată anterior, punctul 41 și jurisprudența citată).

34 În continuare, este necesar să se sublinieze de asemenea că articolul 5 din directiva menționată prevede criteriile care permit să se stabilească împrejurările în care trebuie să se considere că o practică comercială este neloială și, prin urmare, este interzisă.

35 Astfel, conform alineatului (2) al acestui articol, o practică comercială este neloială în cazul în care este contrară cerințelor diligenței profesionale și denaturează sau poate denatura semnificativ comportamentul economic, cu privire la un produs, al consumatorului mediu.

36 În plus, articolul 5 alineatul (4) din Directiva privind practicile comerciale neloiale definește două categorii precise de practici comerciale neloiale, și anume „practicile înșelătoare” și „practicile agresive”, care corespund criteriilor specificate la articolele 6 și 7, precum și, respectiv, la articolele 8 și 9 din această directivă.

37 În sfârșit, aceeași directivă stabilește în anexa I o listă exhaustivă de 31 de practici comerciale care, în conformitate cu articolul 5 alineatul (5) din această directivă, sunt considerate neloiale „în orice situație”. În consecință, astfel cum se precizează în mod expres în considerentul (17) al directivei menționate, numai aceste practici comerciale pot fi considerate neloiale fără a face obiectul unei evaluări de la caz la caz, în conformitate cu dispozițiile articolelor 5-9 din Directiva privind practicile comerciale neloiale (Hotărârile Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 45, și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 34, citate anterior).

38 În ceea ce privește dispoziția națională din acțiunea principală, este cert că practicile care constau în a anunța consumatorii despre reduceri de prețuri nu figurează în anexa I la Directiva privind practicile comerciale neloiale. Prin urmare, practicile menționate nu pot fi interzise în orice împrejurări, ci numai în urma unei analize specifice care să permită stabilirea caracterului neloial al acestora (a se vedea în acest sens Hotărârea Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, citată anterior, punctul 35).

39 Cu toate acestea, trebuie să se constate că articolul 53 alineatul 1 din LPPC interzice în general anunțurile de reduceri de prețuri și pe cele care sugerează o astfel de reducere, fără a fi necesar să se stabilească, în raport cu situația de fapt din fiecare speță, dacă operațiunea comercială în discuție prezintă un caracter „neloial" în lumina criteriilor enunțate la articolele 5-9 din Directiva privind practicile comerciale neloiale (a se vedea în acest sens Hotărârile Plus Warenhandelsgesellschaft, punctul 48, și Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, punctul 36, citate anterior).

40 În aceste condiții, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că Directiva privind practicile comerciale neloiale trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale, precum cea din acțiunea principală, care prevede o interdicție generală a anunțurilor privind reduceri de prețuri și a celor care sugerează o astfel de reducere în perioada care precedă perioada de soldare, în măsura în care această dispoziție urmărește obiective legate de protecția consumatorilor. Este de competența instanței de trimitere să aprecieze dacă această situație se regăsește în cauza principală.

**Cu privire la cheltuielile de judecată**

41 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

**Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului („Directiva privind practicile comerciale neloiale") trebuie interpretată în sensul că se opune unei dispoziții naționale, precum cea din acțiunea principală, care prevede o interdicție generală a anunțurilor privind reduceri de prețuri și a celor care sugerează o astfel de reducere în perioada care precedă perioada de soldare, în măsura în care această dispoziție urmărește obiective legate de protecția consumatorilor. Este de competența instanței de trimitere să aprecieze dacă această situație se regăsește în cauza principală.**

Semnături